

XXXXI. PHẨM PHẬT MẪU

01

Phật dạy: Này Thiện Hiện! Thí như người mẹ sanh và nuôi dưỡng các con, hoặc năm, hoặc mười, hai mươi, ba mươi, bốn mươi, năm mươi, hoặc trăm, hoặc ngàn đứa. Người mẹ bị bệnh, các con đều cùng nhau hết lòng tìm cầu thuốc thang điều trị; họ nghĩ thế này: Làm sao cho mẹ ta được lành bệnh, sống lâu an lạc, thân không các khổ, tâm chẳng sầu lo. Bấy giờ, các người con tạo phương tiện, hoặc tìm cầu phương tiện an lạc, che chở, bảo vệ cho mẹ, khôngng để muỗi mòng, ruồi nhặng, rắn rít, lạnh nóng, đói khát xúc chạm gây phiền bức. Lại dùng đủ các món thượng diệu cung kính cúng dường và nghĩ: Mẹ ta thương yêu sanh ra và nuôi dưỡng chúng ta, chỉ dạy các sự việc ở đời, chúng ta không báo ơn mẹ sao được!

Này Thiện Hiện! Như Lai Ứng Chánh Đẳng Giác cũng như thế, thường dùng Phật nhãn quán xem hộ niệm Bát-nhã-ba-la-mật-đa sâu xa. Vì sao? Này Thiện Hiện! Bát-nhã-ba-la-mật-đa sâu xa có công năng phát sanh tất cả Phật pháp cho chúng ta, có công năng chỉ bày thật tướng các pháp thế gian; tất cả Như Lai Ứng Chánh Đẳng Giác hiện đang thuyết pháp ở mười phương thế giới, cũng dùng Phật nhãn quán xem hộ niệm Bát-nhã-ba-la-mật-đa sâu xa. Vì sao? Này Thiện Hiện! Vì Bát-nhã-ba-la-mật-đa sâu xa có công năng phát sanh tất cả công đức của chư Phật, có công năng chỉ bày thật tướng các pháp thế gian; do nhân duyên này, chư Phật của chúng ta thường dùng Phật nhãn quán xem hộ niệm Bát-nhã-ba-la-mật-đa sâu xa; vì báo trả ơn này nên không hề tạm bỏ. Vì sao? Này Thiện Hiện! Vì tất cả Như Lai Ứng Chánh Đẳng Giác, Bát-nhã, tịnh lự, tinh tấn, an nhẫn, tịnh giới, bố thí Ba-la-mật-đa đều do Bát-nhã-ba-la-mật-đa sâu xa ấy mà được xuất sanh; tất cả pháp không nội, pháp không ngoại, pháp không nội ngoại, pháp không không, pháp không lớn, pháp không thắng nghĩa, pháp không hữu vi, pháp không vô vi, pháp không rốt ráo, pháp không không biên giới, pháp không tận mạn, pháp không không đối khác, pháp không bản tánh, pháp không tự tướng, pháp không cộng tướng, pháp không tất cả pháp, pháp không chẳng thể nắm bắt được, pháp không không tánh, pháp không tự tánh, pháp không không tánh tự tánh đều do Bát-nhã-ba-la-mật-đa sâu xa ấy mà được xuất sanh; tất cả chơn như, pháp giới, pháp tánh, tánh chẳng hư vọng, tánh chẳng đối khác, tánh bình đẳng, tánh ly sanh, định pháp, trụ pháp, thật tế, cảnh

giới hư không, cảnh giới bất tư nghì, đều do Bát-nhã-ba-la-mật-đa sâu xa ấy mà được xuất sanh; tất cả Thánh đế khổ, Thánh đế tập, diệt, đạo đều do Bát-nhã-ba-la-mật-đa sâu xa ấy mà được xuất sanh; tất cả bốn tịnh lự, bốn vô lượng, bốn định vô sắc đều do Bát-nhã-ba-la-mật-đa sâu xa ấy mà được xuất sanh; tất cả tám giải thoát, tám thắng xứ, chín định thứ đệ, mười biến xứ đều do Bát-nhã-ba-la-mật-đa sâu xa ấy mà được xuất sanh; tất cả bốn niệm trụ, bốn chánh đoạn, bốn thần túc, năm căn, năm lực, bảy chi đẳng giác, tám chi thánh đạo đều do Bát-nhã-ba-la-mật-đa sâu xa ấy mà được xuất sanh; tất cả pháp môn giải thoát không, pháp môn giải thoát vô tướng, vô nguyên đều do Bát-nhã-ba-la-mật-đa sâu xa ấy mà được xuất sanh; tất cả mười địa Bồ-tát đều do Bát-nhã-ba-la-mật-đa sâu xa ấy mà được xuất sanh; tất cả năm loại mắt, sáu phép thần thông đều do Bát-nhã-ba-la-mật-đa sâu xa ấy mà được xuất sanh; tất cả mười lực Phật, bốn điều không sợ, bốn sự hiểu biết thông suốt, đại từ, đại bi, đại hỷ, đại xả, mười tám pháp Phật bất cộng đều do Bát-nhã-ba-la-mật-đa sâu xa ấy mà được xuất sanh; tất cả pháp không quên mất, tánh luôn luôn xả đều do Bát-nhã-ba-la-mật-đa sâu xa ấy mà được xuất sanh; tất cả trí nhất thiết, trí đạo tướng, trí nhất thiết tướng đều do Bát-nhã-ba-la-mật-đa sâu xa ấy mà được xuất sanh; tất cả pháp môn Đà-la-ni, tất cả pháp môn Tam-ma-địa đều do Bát-nhã-ba-la-mật-đa sâu xa ấy mà được xuất sanh; tất cả Dự-lưu và quả Dự-lưu, Nhất-lai và quả Nhất-lai, Bất-hoàn và quả Bất-hoàn, A-la-hán và quả A-la-hán đều do Bát-nhã-ba-la-mật-đa sâu xa ấy mà được xuất sanh; tất cả Độc-giác và quả vị Độc-giác đều do Bát-nhã-ba-la-mật-đa sâu xa ấy mà được xuất sanh; tất cả đại Bồ-tát và các hạnh đại Bồ-tát đều do Bát-nhã-ba-la-mật-đa sâu xa ấy mà được xuất sanh; tất cả Như Lai Ứng Chánh Đẳng Giác và quả vị giác ngộ cao tột của chư Phật đều do Bát-nhã-ba-la-mật-đa sâu xa mà được xuất sanh.

Này Thiện Hiện! Tất cả Như Lai Ứng Chánh Đẳng Giác đã đắc quả vị giác ngộ cao tột, hiện đắc quả vị giác ngộ cao tột, sẽ đắc quả vị giác ngộ cao tột đều do Bát-nhã-ba-la-mật-đa sâu xa ấy; do nhân duyên này, Bát-nhã-ba-la-mật-đa sâu xa đối với các đức Như Lai có ơn đức lớn. Cho nên, chư Phật thường dùng Phật nhãn quán xem hộ niệm Bát-nhã-ba-la-mật-đa sâu xa.

Này Thiện Hiện! Các thiện nam tử, thiện nữ nhen trụ Bồ-tát thừa, nếu thường nghe, hỏi, sao chép, thọ trì, đọc tụng, tư duy, tu tập, rộng nói Bát-nhã-ba-la-mật-đa sâu xa thì tất cả Như Lai Ứng Chánh Đẳng Giác thường dùng Phật nhãn quán xem hộ niệm khiến thân tâm họ thường được an lạc, tu các thiện nghiệp không có các trở ngại.

Này Thiện Hiện! Nếu thiện nam tử, thiện nữ nhơn trụ Bồ-tát thừa, nếu đối với Bát-nhã-ba-la-mật-đa sâu xa này, thường nghe, hỏi, sao chép, thọ trì, đọc tụng, tu tập, tư duy, vì người diễn nói, thì tất cả Như Lai Ứng Chánh Đẳng Giác trong mười phương thế giới đều cùng hộ niệm, khiến đối với quả vị giác ngộ cao tột không thối chuyển.

Lúc bấy giờ, cụ thọ Thiện Hiện bạch Phật: Như đức Thế Tôn dạy, Bát-nhã-ba-la-mật-đa sâu xa có công năng xuất sanh chư Phật; Bát-nhã-ba-la-mật-đa sâu xa có công năng chỉ bày thật tướng của các pháp thế gian.

Bạch Thế Tôn! Tại sao Bát-nhã-ba-la-mật-đa sâu xa có công năng xuất sanh chư Phật? Tại sao Bát-nhã-ba-la-mật-đa sâu xa có công năng chỉ rõ thật tướng các pháp thế gian? Tại sao chư Phật từ Bát-nhã-ba-la-mật-đa xuất sanh? Tại sao chư Phật nói tướng thế gian?

Phật dạy: Này Thiện Hiện! Bát-nhã-ba-la-mật-đa sâu xa có công năng xuất sanh năm loại mắt, sáu phép thần thông; hoặc mười lực Phật, bốn điều không sợ, bốn sự hiểu biết thông suốt, đại từ, đại bi, đại hỷ, đại xả, mười tám pháp Phật bất cộng; hoặc pháp không quên mất, tánh luôn luôn xả; hoặc trí nhất thiết, trí đạo tướng, trí nhất thiết tướng của tất cả Như Lai Ứng Chánh Đẳng Giác.

Này Thiện Hiện! Vô lượng, vô biên công đức chư Phật như thế đều từ Bát-nhã-ba-la-mật-đa sâu xa xuất sanh; do đạt được công đức của chư Phật như thế cho nên gọi là Phật. Bát-nhã-ba-la-mật-đa sâu xa có nhiều công năng xuất sanh công đức chư Phật như thế, do đó nên nói có công năng xuất sanh chư Phật, cũng nói chư Phật từ Bát-nhã-ba-la-mật-đa sâu xa xuất sanh.

Này Thiện Hiện! Bát-nhã-ba-la-mật-đa sâu xa có công năng chỉ rõ thật tướng của các pháp thế gian, đó là có công năng chỉ rõ thật tướng của năm uẩn thế gian. Tất cả Như Lai Ứng Chánh Đẳng Giác cũng nói thật tướng của năm uẩn thế gian.

Bạch Thế Tôn! Vì sao Bát-nhã-ba-la-mật-đa sâu xa của chư Phật nói rõ thật tướng năm uẩn thế gian?

Này Thiện Hiện! Bát-nhã-ba-la-mật-đa của chư Phật đều chẳng nói rõ năm uẩn có thành, có hoại, có sanh, có diệt, có nhiễm, có tịnh, có tăng, có giảm, có nhập, có xuất; đều chẳng nói rõ năm uẩn có quá khứ, có vị lai, có hiện tại, có thiện, có bất thiện, có vô ký, có sự ràng buộc của Dục giới, có sự ràng buộc của Sắc giới, có sự ràng buộc của Vô sắc giới. Vì sao? Này Thiện Hiện! Vì chẳng phải các pháp không có thành có hoại, chẳng phải pháp vô tướng có thành có hoại, chẳng phải pháp vô nguyên có thành có hoại, chẳng phải pháp vô tác có

thành có hoại, chẳng phải pháp vô sanh diệt có thành có hoại, chẳng phải pháp không thể tánh có thành có hoại.

Này Thiện Hiện! Bát-nhã-ba-la-mật-đa của chư Phật nói rõ thật tướng của năm uẩn thế này; tướng của năm uẩn này tức là thế gian, cho nên thế gian cũng không có tướng thành, hoại, sanh, diệt v.v...

Lại nữa, Thiện Hiện! Tất cả Như Lai Ứng Chánh Đẳng Giác đều nương Bát-nhã-ba-la-mật-đa có thể chứng biết hết vô lượng, vô số tâm hành sai biệt của các loại hữu tình. Nhưng trong lý của Bát-nhã-ba-la-mật-đa sâu xa này không có hữu tình, không có sự phát khởi của hữu tình có thể nắm bắt được; không có sắc, không có sự phát khởi của sắc có thể nắm bắt được; không có thọ, tưởng, hành, thức, không có sự phát khởi của thọ, tưởng, hành, thức có thể nắm bắt được; không có nhãn xứ, không có sự phát khởi của nhãn xứ có thể nắm bắt được; không có nhĩ, tỷ, thiệt, thân, ý xứ, không có sự phát khởi của nhĩ, tỷ, thiệt, thân, ý xứ có thể nắm bắt được; không có sắc xứ, không có sự phát khởi của sắc xứ có thể nắm bắt được; không có thanh, hương, vị, xúc, pháp xứ, không có sự phát khởi của thanh, hương, vị, xúc, pháp xứ có thể nắm bắt được; không có nhãn giới, không có sự phát khởi của nhãn giới có thể nắm bắt được; không có sắc giới, nhãn thức giới và nhãn xúc cùng các thọ do nhãn xúc làm duyên sanh ra, không có sự phát khởi của sắc giới cho đến các thọ do nhãn xúc làm duyên sanh ra có thể nắm bắt được; không có nhĩ giới, không có sự phát khởi của nhĩ giới có thể nắm bắt được; không có thanh giới, nhĩ thức giới và nhĩ xúc cùng các thọ do nhĩ xúc làm duyên sanh ra, không có sự phát khởi của thanh giới cho đến các thọ do nhĩ xúc làm duyên sanh ra có thể nắm bắt được; không có tỷ giới, không có sự phát khởi của tỷ giới có thể nắm bắt được; không có hương giới, tỷ thức giới và tỷ xúc cùng các thọ do tỷ xúc làm duyên sanh ra, không có sự phát khởi của hương giới cho đến các thọ do tỷ xúc làm duyên sanh ra có thể nắm bắt được; không có thiệt giới, không có sự phát khởi của thiệt giới có thể nắm bắt được; không có vị giới, thiệt thức giới và thiệt xúc cùng các thọ do thiệt xúc làm duyên sanh ra, không có sự phát khởi của vị giới cho đến các thọ do thiệt xúc làm duyên sanh ra có thể nắm bắt được; không có thân giới, không có sự phát khởi của thân giới có thể nắm bắt được; không có xúc giới, thân thức giới và thân xúc cùng các thọ do thân xúc làm duyên sanh ra, không có sự phát khởi của xúc giới cho đến các thọ do thân xúc làm duyên sanh ra có thể nắm bắt được; không có ý giới, không có sự phát khởi của ý giới có thể nắm bắt được; không có pháp giới, ý thức giới và ý xúc cùng các thọ do ý xúc làm duyên

sanh ra, không có sự phát khởi của pháp giới cho đến ý xúc làm suyên sanh ra các thọ có thể nắm bắt được; không có địa giới, không có sự phát khởi của địa giới có thể nắm bắt được; không có thủy, hỏa, phong, không, thức giới, không có sự phát khởi của thủy, hỏa, phong, không, thức giới có thể nắm bắt được; không có vô minh, không có sự phát khởi của vô minh có thể nắm bắt được; không có hành, thức, danh sắc, lục xứ, xúc, thọ, ái, thủ, hữu sanh, lão tử, sầu, than, khổ, ưu, não, không có sự phát khởi của hành cho đến lão tử, sầu, than, khổ, ưu, não có thể nắm bắt được; không có bố thí Ba-la-mật-đa, không có sự phát khởi của bố thí Ba-la-mật-đa có thể nắm bắt được; không có tịnh giới, an nhẫn, tinh tấn, tịnh lự, Bát-nhã Ba-la-mật-đa, không có sự phát khởi của tịnh giới cho đến Bát-nhã Ba-la-mật-đa có thể nắm bắt được; không có pháp không nội, không có sự phát khởi của pháp không nội có thể nắm bắt được; không có pháp không ngoại, pháp không nội ngoại, pháp không không, pháp không lớn, pháp không thắng nghĩa, pháp không hữu vi, pháp không vô vi, pháp không rốt ráo, pháp không không biên giới, pháp không tản mạn, pháp không không đối khác, pháp không bản tánh, pháp không tự tướng, pháp không cộng tướng, pháp không tất cả pháp, pháp không chẳng thể nắm bắt được, pháp không không tánh, pháp không tự tánh, pháp không không tánh tự tánh, không có sự phát khởi của pháp không ngoại cho đến pháp không không tánh tự tánh có thể nắm bắt được; không có chơn như, không có sự phát khởi của chơn như có thể nắm bắt được; không có pháp giới, pháp tánh, tánh chẳng hư vọng, tánh chẳng đối khác, tánh bình đẳng, tánh ly sanh, định pháp, trụ pháp, thật tế, cảnh giới hư không, cảnh giới bất tư nghì, không có sự phát khởi của pháp giới cho đến cảnh giới bất tư nghì có thể nắm bắt được; không có Thánh đế khổ, không có sự phát khởi của Thánh đế khổ có thể nắm bắt được; không có Thánh đế tập, diệt, đạo, không có sự phát khởi của Thánh đế tập, diệt, đạo có thể nắm bắt được; không có bốn tịnh lự, không có sự phát khởi của bốn tịnh lự có thể nắm bắt được; không có bốn vô lượng, bốn định vô sắc, không có sự phát khởi của bốn vô lượng, bốn định vô sắc có thể nắm bắt được; không có tám giải thoát, không có sự phát khởi của tám giải thoát có thể nắm bắt được; không có tám thắng xứ, chín định thứ đệ, mười biến xứ, không có sự phát khởi của tám thắng xứ, chín định thứ đệ, mười biến xứ có thể nắm bắt được; không có bốn niệm trụ, không có sự phát khởi của bốn niệm trụ có thể nắm bắt được; không có bốn chánh đoạn, bốn thần túc, năm căn, năm lực, bảy chi đẳng giác, tám chi thánh đạo, không có sự phát

khởi của bốn chánh đoạn cho đến tám chi thánh đạo có thể nắm bắt được; không có pháp môn giải thoát không, không có sự phát khởi của pháp môn giải thoát không có thể nắm bắt được; không có pháp môn giải thoát vô tướng, vô nguyện, không có sự phát khởi của pháp môn giải thoát vô tướng, vô nguyện có thể nắm bắt được; không có mười địa Bồ-tát, không có sự phát khởi của mười địa Bồ-tát có thể nắm bắt được; không có năm loại mắt, không có sự phát khởi của năm loại mắt có thể nắm bắt được; không có sáu phép thần thông, không có sự phát khởi của sáu phép thần thông có thể nắm bắt được; không có mười lực Phật, không có sự phát khởi của mười lực Phật có thể nắm bắt được; không có bốn điều không sợ, bốn sự hiểu biết thông suốt, đại từ, đại bi, đại hỷ, đại xả, mười tám pháp Phật bất cộng, không có sự phát khởi của bốn điều không sợ cho đến mười tám pháp Phật bất cộng có thể nắm bắt được; không có pháp không quên mất, không có sự phát khởi của pháp không quên mất có thể nắm bắt được; không có tánh luôn luôn xả, không có sự phát khởi của tánh luôn luôn xả có thể nắm bắt được; không có trí nhất thiết, không có sự phát khởi của trí nhất thiết có thể nắm bắt được; không có trí đạo tướng, trí nhất thiết tướng, không có sự phát khởi của trí đạo tướng, trí nhất thiết tướng có thể nắm bắt được; không có tất cả pháp môn Đà-la-ni, không có sự phát khởi của tất cả pháp môn Đà-la-ni có thể nắm bắt được; không có tất cả pháp môn Tam-ma-địa, không có sự phát khởi của tất cả pháp môn Tam-ma-địa có thể nắm bắt được; không có quả Dự-lưu, không có sự phát khởi của quả Dự-lưu có thể nắm bắt được; không có quả Nhất-lai, Bất-hoàn, A-la-hán, không có sự phát khởi của quả Nhất-lai, Bất-hoàn, A-la-hán có thể nắm bắt được; không có quả vị Độc-giác, không có sự phát khởi của quả vị Độc-giác có thể nắm bắt được; không có tất cả hạnh đại Bồ-tát, không có sự phát khởi của tất cả hạnh đại Bồ-tát có thể nắm bắt được; không có quả vị giác ngộ cao tốt của chư Phật, không có sự phát khởi của quả vị giác ngộ cao tốt của chư Phật có thể nắm bắt được.

Này Thiện Hiện! Bát-nhã-ba-la-mật-đa của chư Phật nói rõ thật tướng thế gian như thế.

Này Thiện Hiện! Nhưng trong lý Bát-nhã-ba-la-mật-đa sâu xa, chẳng chỉ rõ sắc, chẳng chỉ rõ thọ, tưởng, hành, thức. Vì sao? Này Thiện Hiện! Vì trong lý Bát-nhã-ba-la-mật-đa sâu xa như thế, Bát-nhã-ba-la-mật-đa sâu xa còn không sở hữu, chẳng thể nắm bắt được, huống là có sắc, thọ, tưởng, hành, thức có thể chỉ rõ được.

Trong lý Bát-nhã-ba-la-mật-đa sâu xa như thế, chẳng chỉ rõ nhãn xứ; chẳng chỉ rõ nhĩ, tỷ, thiệt, thân, ý xứ. Vì sao? Nay Thiện Hiện! Vì trong lý Bát-nhã-ba-la-mật-đa sâu xa như thế, Bát-nhã-ba-la-mật-đa sâu xa còn không sở hữu, chẳng thể nắm bắt được, huống là có nhãn xứ, nhĩ, tỷ, thiệt, thân, ý xứ có thể chỉ rõ được.

Trong lý Bát-nhã-ba-la-mật-đa sâu xa như thế, chẳng chỉ rõ sắc xứ; chẳng chỉ rõ thanh, hương, vị, xúc, pháp xứ. Vì sao? Nay Thiện Hiện! Vì trong lý Bát-nhã-ba-la-mật-đa sâu xa như thế, Bát-nhã-ba-la-mật-đa sâu xa còn không sở hữu, chẳng thể nắm bắt được, huống là có sắc xứ, thanh, hương, vị, xúc, pháp xứ có thể chỉ rõ được.

Trong lý Bát-nhã-ba-la-mật-đa sâu xa như thế, chẳng chỉ rõ nhãn giới; chẳng chỉ rõ sắc giới, nhãn thức giới và nhãn xúc cùng các thọ do nhãn xúc làm duyên sanh ra. Vì sao? Nay Thiện Hiện! Vì trong lý Bát-nhã-ba-la-mật-đa sâu xa như thế, Bát-nhã-ba-la-mật-đa sâu xa còn không sở hữu, chẳng thể nắm bắt được, huống là có nhãn giới cho đến các thọ do nhãn xúc làm duyên sanh ra có thể chỉ rõ được.

Trong lý Bát-nhã-ba-la-mật-đa sâu xa như thế, chẳng chỉ rõ nhĩ giới; chẳng chỉ rõ thanh giới, nhĩ thức giới và nhĩ xúc cùng các thọ do nhĩ xúc làm duyên sanh ra. Vì sao? Nay Thiện Hiện! Vì trong lý Bát-nhã-ba-la-mật-đa sâu xa như thế, Bát-nhã-ba-la-mật-đa sâu xa còn không sở hữu, chẳng thể nắm bắt được, huống là có nhĩ giới cho đến các thọ do nhĩ xúc làm duyên sanh ra có thể chỉ rõ được.

Trong lý Bát-nhã-ba-la-mật-đa sâu xa như thế, chẳng chỉ rõ tỷ giới; chẳng chỉ rõ hương giới, tỷ thức giới và tỷ xúc cùng các thọ do tỷ xúc làm duyên sanh ra. Vì sao? Nay Thiện Hiện! Vì trong lý Bát-nhã-ba-la-mật-đa sâu xa như thế, Bát-nhã-ba-la-mật-đa sâu xa còn không sở hữu, chẳng thể nắm bắt được, huống là có tỷ giới cho đến các thọ do tỷ xúc làm duyên sanh ra có thể chỉ rõ được.

Trong lý Bát-nhã-ba-la-mật-đa sâu xa như thế, chẳng chỉ rõ thiệt giới; chẳng chỉ rõ vị giới, thiệt thức giới và thiệt xúc cùng các thọ do thiệt xúc làm duyên sanh ra. Vì sao? Nay Thiện Hiện! Vì trong lý Bát-nhã-ba-la-mật-đa sâu xa như thế, Bát-nhã-ba-la-mật-đa sâu xa còn không sở hữu, chẳng thể nắm bắt được, huống là có thiệt giới cho đến các thọ do thiệt xúc làm duyên sanh ra có thể chỉ rõ được.

Trong lý Bát-nhã-ba-la-mật-đa sâu xa như thế, chẳng chỉ rõ thân giới; chẳng chỉ rõ xúc giới, thân thức giới và thân xúc cùng các thọ do thân xúc làm duyên sanh ra. Vì sao? Nay Thiện Hiện! Vì trong lý Bát-nhã-ba-la-mật-đa sâu xa như thế, Bát-nhã-ba-la-mật-đa sâu xa còn

không sở hữu, chẳng thể nắm bắt được, huống là có thân giới cho đến các thọ do thân xúc làm duyên sanh ra có thể chỉ rõ được.

Trong lý Bát-nhã-ba-la-mật-đa sâu xa như thế, chẳng chỉ rõ ý giới; chẳng chỉ rõ pháp giới, ý thức giới và ý xúc cùng các thọ do ý xúc làm duyên sanh ra. Vì sao? Nay Thiện Hiện! Vì trong lý Bát-nhã-ba-la-mật-đa sâu xa như thế, Bát-nhã-ba-la-mật-đa sâu xa còn không sở hữu, chẳng thể nắm bắt được, huống là có ý giới cho đến các thọ do ý xúc làm duyên sanh ra có thể chỉ rõ được.

Trong lý Bát-nhã-ba-la-mật-đa sâu xa như thế, chẳng chỉ rõ địa giới, chẳng chỉ rõ thủy, hỏa, phong, không, thức giới. Vì sao? Nay Thiện Hiện! Vì trong lý Bát-nhã-ba-la-mật-đa sâu xa như thế, Bát-nhã-ba-la-mật-đa sâu xa còn không sở hữu, chẳng thể nắm bắt được, huống là có địa giới, thủy, hỏa, phong, không, thức giới có thể chỉ rõ được.

Trong lý Bát-nhã-ba-la-mật-đa sâu xa như thế, chẳng chỉ rõ vô minh; chẳng chỉ rõ hành, thức, danh sắc, lục xứ, xúc, thọ, ái, thủ, hữu, sanh, lão tử, sầu, than, khổ, ưu, não. Vì sao? Nay Thiện Hiện! Vì trong lý Bát-nhã-ba-la-mật-đa sâu xa như thế, Bát-nhã-ba-la-mật-đa sâu xa còn không sở hữu, chẳng thể nắm bắt được, huống là có vô minh cho đến lão tử, sầu, than, khổ, ưu, não có thể chỉ rõ được.

Trong lý Bát-nhã-ba-la-mật-đa sâu xa như thế, chẳng chỉ rõ bố thí Ba-la-mật-đa; chẳng chỉ rõ tịnh giới, an nhẫn, tinh tấn, tịnh lự, Bát-nhã Ba-la-mật-đa. Vì sao? Nay Thiện Hiện! Vì trong lý Bát-nhã-ba-la-mật-đa sâu xa như thế, Bát-nhã-ba-la-mật-đa sâu xa còn không sở hữu, chẳng thể nắm bắt được, huống là có bố thí Ba-la-mật-đa cho đến Bát-nhã-ba-la-mật-đa có thể chỉ rõ được.

Trong lý Bát-nhã-ba-la-mật-đa sâu xa như thế, chẳng chỉ rõ pháp không nội; chẳng chỉ rõ pháp không ngoại, pháp không nội ngoại, pháp không không, pháp không lớn, pháp không thắng nghĩa, pháp không hữu vi, pháp không vô vi, pháp không rốt ráo, pháp không không biên giới, pháp không tản mạn, pháp không không đối khác, pháp không bản tánh, pháp không tự tướng, pháp không cộng tướng, pháp không tất cả pháp, pháp không chẳng thể nắm bắt được, pháp không không tánh, pháp không tự tánh, pháp không không tánh tự tánh. Vì sao? Nay Thiện Hiện! Vì trong lý Bát-nhã-ba-la-mật-đa sâu xa như thế, Bát-nhã-ba-la-mật-đa sâu xa còn không sở hữu, chẳng thể nắm bắt được, huống là có pháp không nội cho đến vô tánh tự tánh của không có thể chỉ rõ được.

Trong lý Bát-nhã-ba-la-mật-đa sâu xa như thế, chẳng chỉ rõ chơn như; chẳng chỉ rõ pháp giới, pháp tánh, tánh chẳng hư vọng, tánh chẳng đối khác, tánh bình đẳng, tánh ly sanh, định pháp, trụ pháp, thật tế, cảnh giới hư không, cảnh giới bất tư nghì. Vì sao? Nay Thiện Hiện! Vì trong lý Bát-nhã-ba-la-mật-đa sâu xa như thế, Bát-nhã-ba-la-mật-đa sâu xa còn không sở hữu, chẳng thể nắm bắt được, huống là có chơn như cho đến bất tư nghì giới có thể chỉ rõ được.

Trong lý Bát-nhã-ba-la-mật-đa sâu xa như thế, chẳng chỉ rõ Thánh đế khổ, chẳng chỉ rõ Thánh đế tập, diệt, đạo. Vì sao? Nay Thiện Hiện! Vì trong lý Bát-nhã-ba-la-mật-đa sâu xa như thế, Bát-nhã-ba-la-mật-đa sâu xa còn không sở hữu, chẳng thể nắm bắt được, huống là có Thánh đế khổ cho đến Thánh đế tập, diệt, đạo có thể chỉ rõ được.

Trong lý Bát-nhã-ba-la-mật-đa sâu xa như thế, chẳng chỉ rõ bốn tịnh lự; chẳng chỉ rõ bốn vô lượng, bốn định vô sắc. Vì sao? Nay Thiện Hiện! Vì trong lý Bát-nhã-ba-la-mật-đa sâu xa như thế, Bát-nhã-ba-la-mật-đa sâu xa còn không sở hữu, chẳng thể nắm bắt được, huống là có bốn tịnh lự, bốn vô lượng, bốn định vô sắc có thể chỉ rõ được.

Trong lý Bát-nhã-ba-la-mật-đa sâu xa như thế, chẳng chỉ rõ tám giải thoát; chẳng chỉ rõ tám thắng xứ, chín định thứ đệ, mười biến xứ. Vì sao? Nay Thiện Hiện! Vì trong lý Bát-nhã-ba-la-mật-đa sâu xa như thế, Bát-nhã-ba-la-mật-đa sâu xa còn không sở hữu, chẳng thể nắm bắt được, huống là có tám giải thoát, tám thắng xứ, chín định thứ đệ, mười biến xứ có thể chỉ rõ được.

Trong lý Bát-nhã-ba-la-mật-đa sâu xa như thế, chẳng chỉ rõ bốn niệm trụ; chẳng chỉ rõ bốn chánh đoạn, bốn thần túc, năm căn, năm lực, bảy chi đẳng giác, tám chi thánh đạo. Vì sao? Nay Thiện Hiện! Vì trong lý Bát-nhã-ba-la-mật-đa sâu xa như thế, Bát-nhã-ba-la-mật-đa sâu xa còn không sở hữu, chẳng thể nắm bắt được, huống là có bốn niệm trụ cho đến tám chi thánh đạo có thể chỉ rõ được.

Trong lý Bát-nhã-ba-la-mật-đa sâu xa như thế, chẳng chỉ rõ pháp môn giải thoát không; chẳng chỉ rõ pháp môn giải thoát vô tướng, vô nguyện. Vì sao? Nay Thiện Hiện! Vì trong lý Bát-nhã-ba-la-mật-đa sâu xa như thế, Bát-nhã-ba-la-mật-đa sâu xa còn không sở hữu, chẳng thể nắm bắt được, huống là có pháp môn giải thoát không, pháp môn giải thoát vô tướng, vô nguyện có thể chỉ rõ được.

Trong lý Bát-nhã-ba-la-mật-đa sâu xa như thế, chẳng chỉ rõ mười địa Bồ-tát. Vì sao? Nay Thiện Hiện! Vì trong lý Bát-nhã-ba-la-

mật-đa sâu xa như thế, Bát-nhã-ba-la-mật-đa sâu xa còn không sở hữu, chẳng thể nắm bắt được, huống là có mười địa Bồ-tát có thể chỉ rõ được.

Trong lý Bát-nhã-ba-la-mật-đa sâu xa như thế, chẳng chỉ rõ năm loại mắt; chẳng chỉ rõ sáu phép thần thông. Vì sao? Nay Thiện Hiện! Vì trong lý Bát-nhã-ba-la-mật-đa sâu xa như thế, Bát-nhã-ba-la-mật-đa sâu xa còn không sở hữu, chẳng thể nắm bắt được, huống là có năm loại mắt, sáu phép thần thông có thể chỉ rõ được.

Trong lý Bát-nhã-ba-la-mật-đa sâu xa như thế, chẳng chỉ rõ mười lực Phật; chẳng chỉ rõ bốn điều không sợ, bốn sự hiểu biết thông suốt, đại từ, đại bi, đại hỷ, đại xả, mười tám pháp Phật bất cộng. Vì sao? Nay Thiện Hiện! Vì trong lý Bát-nhã-ba-la-mật-đa sâu xa như thế, Bát-nhã-ba-la-mật-đa sâu xa còn không sở hữu, chẳng thể nắm bắt được, huống là có mười lực Phật cho đến mười tám pháp Phật bất cộng có thể chỉ rõ được.

Trong lý Bát-nhã-ba-la-mật-đa sâu xa như thế, chẳng chỉ rõ pháp không quên mất; chẳng chỉ rõ tánh luôn luôn xả. Vì sao? Nay Thiện Hiện! Vì trong lý Bát-nhã-ba-la-mật-đa sâu xa như thế, Bát-nhã-ba-la-mật-đa sâu xa còn không sở hữu, chẳng thể nắm bắt được, huống là có pháp không quên mất, tánh luôn luôn xả có thể chỉ rõ được.

Trong lý Bát-nhã-ba-la-mật-đa sâu xa như thế, chẳng chỉ rõ trí nhất thiết; chẳng chỉ rõ trí đạo tướng, trí nhất thiết tướng. Vì sao? Nay Thiện Hiện! Vì trong lý Bát-nhã-ba-la-mật-đa sâu xa như thế, Bát-nhã-ba-la-mật-đa sâu xa còn không sở hữu, chẳng thể nắm bắt được, huống là có trí nhất thiết, trí đạo tướng, trí nhất thiết tướng có thể chỉ rõ được.

Trong lý Bát-nhã-ba-la-mật-đa sâu xa như thế, chẳng chỉ rõ tất cả pháp môn Đà-la-ni; chẳng chỉ rõ tất cả pháp môn Tam-ma-địa. Vì sao? Nay Thiện Hiện! Vì trong lý Bát-nhã-ba-la-mật-đa sâu xa như thế, Bát-nhã-ba-la-mật-đa sâu xa còn không sở hữu, chẳng thể nắm bắt được, huống là có tất cả pháp môn Đà-la-ni, tất cả pháp môn Tam-ma-địa có thể chỉ rõ được.

Trong lý Bát-nhã-ba-la-mật-đa sâu xa như thế, chẳng chỉ rõ quả Dự-lưu, chẳng chỉ rõ quả Nhất-lai, Bất-hoàn, A-la-hán. Vì sao? Nay Thiện Hiện! Vì trong lý Bát-nhã-ba-la-mật-đa sâu xa như thế, Bát-nhã-ba-la-mật-đa sâu xa còn không sở hữu, chẳng thể nắm bắt được, huống là có quả Dự-lưu, quả Nhất-lai, Bất-hoàn, A-la-hán có thể chỉ rõ được.

Trong lý Bát-nhã-ba-la-mật-đa sâu xa như thế, chẳng chỉ rõ quả vị Độc-giác. Vì sao? Này Thiện Hiện! Vì trong lý Bát-nhã-ba-la-mật-đa sâu xa như thế, Bát-nhã-ba-la-mật-đa sâu xa còn không sở hữu, chẳng thể nắm bắt được, huống là có quả vị Độc-giác có thể chỉ rõ được.

Trong lý Bát-nhã-ba-la-mật-đa sâu xa như thế, chẳng chỉ rõ tất cả hạnh đại Bồ-tát. Vì sao? Này Thiện Hiện! Vì trong lý Bát-nhã-ba-la-mật-đa sâu xa như thế, Bát-nhã-ba-la-mật-đa sâu xa còn không sở hữu, chẳng thể nắm bắt được, huống là có tất cả hạnh đại Bồ-tát có thể chỉ rõ được.

Trong lý Bát-nhã-ba-la-mật-đa sâu xa như thế, chẳng chỉ rõ quả vị giác ngộ cao tột của chư Phật. Vì sao? Này Thiện Hiện! Vì trong lý Bát-nhã-ba-la-mật-đa sâu xa như thế, Bát-nhã-ba-la-mật-đa sâu xa còn không sở hữu, chẳng thể nắm bắt được, huống là có quả vị giác ngộ cao tột của chư Phật có thể chỉ rõ được.

Lại nữa, Thiện Hiện! Tất cả hữu tình phát biểu ra lời nói là hoặc có sắc, hoặc không có sắc, hoặc có tướng, hoặc không có tướng, hoặc chẳng phải có tướng, chẳng phải không có tướng, hoặc thế giới này, hoặc tất cả thế giới khác trong mười phương. Các hữu tình ấy, tâm an tịnh, hoặc tâm tán loạn, tất cả Như Lai Ứng Chánh Đẳng Giác nương Bát-nhã-ba-la-mật-đa sâu xa đều biết như thật.

Bạch Thế Tôn! Vì sao Như Lai Ứng Chánh Đẳng Giác biết như thật tâm an tịnh, tâm tán loạn của các loại hữu tình ấy?

Này Thiện Hiện! Tất cả Như Lai Ứng Chánh Đẳng Giác do pháp tánh nên biết như thật tâm an tịnh, tâm tán loạn của các loại hữu tình ấy?

Bạch Thế Tôn! Vì sao Như Lai Ứng Chánh Đẳng Giác do pháp tánh nên biết như thật tâm an tịnh, tâm tán loạn của các loại hữu tình ấy?

Này Thiện Hiện! Tất cả Như Lai Ứng Chánh Đẳng Giác biết như thật trong pháp tánh, pháp tánh còn chẳng thể nắm bắt được, huống là có tâm an tịnh, tâm tán loạn.

Này Thiện Hiện! Như Lai Ứng Chánh Đẳng Giác ấy, do pháp tánh nên như thật biết tâm an tịnh, tâm tán loạn của các loại hữu tình.

Lại nữa, Thiện Hiện! Tất cả Như Lai Ứng Chánh Đẳng Giác do tận, do ly nhiễm, do diệt, do đoạn, do tịch tịnh, do viễn ly nên như thật biết tâm an tịnh, tâm tán loạn của các loại hữu tình.

Bạch Thế Tôn! Vì sao Như Lai Ứng Chánh Đẳng Giác do tận, do ly nhiễm, do diệt, do đoạn, do tịch tịnh, do viễn ly nên như thật biết tâm an tịnh, tâm tán loạn của các loại hữu tình?

Này Thiện Hiện! Tất cả Như Lai Ứng Chánh Đẳng Giác như thật biết tận, ly nhiễm, diệt, đoạn, tịch tịnh, viễn ly; do tánh của tận v.v... còn chẳng thể nắm bắt được, huống là có tâm an tịnh, tâm tán loạn!

Này Thiện Hiện! Như Lai Ứng Chánh Đẳng Giác ấy, nương Bát-nhã-ba-la-mật-đa sâu xa, do tận v.v... nên như thật biết tâm an tịnh, tâm tán loạn của các loại hữu tình ấy.

Lại nữa, Thiện Hiện! Tất cả Như Lai Ứng Chánh Đẳng Giác nương Bát-nhã-ba-la-mật-đa sâu xa như thật biết các loại hữu tình ấy có tâm tham, tâm lìa tham; có tâm sân, tâm lìa sân; có tâm si, tâm lìa si.

Bạch Thế Tôn! Vì sao Như Lai Ứng Chánh Đẳng Giác như thật biết các loại hữu tình ấy có tâm tham, tâm lìa tham; có tâm sân, tâm lìa sân; có tâm si, tâm lìa si?

Này Thiện Hiện! Tất cả Như Lai Ứng Chánh Đẳng Giác như thật biết các loại hữu tình ấy có tánh như thật của tâm tham, sân, si, chẳng phải có tâm tham, sân, si, chẳng phải lìa tâm tham, sân, si. Vì sao? Vì trong tánh như thật, tâm, tâm sở pháp còn chẳng thể nắm bắt được, huống là có tâm tham, sân, si, tâm lìa tham, sân, si.

Này Thiện Hiện! Tất cả Như Lai Ứng Chánh Đẳng Giác như thật biết tánh như thật của tâm lìa tham, sân, si của các loại hữu tình ấy, chứ chẳng phải có tâm tham, sân, si, chẳng phải lìa tâm tham, sân, si. Vì sao? Vì trong tánh như thật, tâm, tâm sở pháp còn chẳng thể nắm bắt được, huống là có tâm tham, sân, si, tâm lìa tham, sân, si.

Này Thiện Hiện! Như Lai Ứng Chánh Đẳng Giác ấy nương Bát-nhã-ba-la-mật-đa sâu xa như thật biết có tâm tham, tâm lìa tham, có tâm sân, tâm lìa sân, có tâm si, tâm lìa si của các loại hữu tình ấy.

Lại nữa, Thiện Hiện! Tất cả Như Lai Ứng Chánh Đẳng Giác, như thật biết tâm có tham, sân, si, chẳng phải tâm có tham, sân, si, chẳng phải lìa tâm tham, sân, si của các loại hữu tình ấy. Vì sao? Vì hai loại tâm ấy chẳng hòa hợp.

Này Thiện Hiện! Tất cả Như Lai Ứng Chánh Đẳng Giác như thật biết tâm lìa tham, sân, si, tâm chẳng phải có tham, sân, si, tâm chẳng phải lìa tham, sân, si của các loại hữu tình ấy. Vì sao? Vì hai loại tâm ấy chẳng hòa hợp.

Này Thiện Hiện! Như Lai Ứng Chánh Đẳng Giác ấy nương Bát-nhã-ba-la-mật-đa sâu xa như thật biết tâm có tham, tâm lìa tham, tâm có sân, tâm lìa sân, tâm có si, tâm lìa si của các loại hữu tình ấy.

Lại nữa, Thiện Hiện! Tất cả Như Lai Ứng Chánh Đẳng Giác nương Bát-nhã-ba-la-mật-đa sâu xa như thật biết tâm rộng của các hữu tình ấy.

Bạch Thế Tôn! Vì sao Như Lai Ứng Chánh Đẳng Giác như thật biết tâm rộng của các loại hữu tình ấy?

Này Thiện Hiện! Tất cả Như Lai Ứng Chánh Đẳng Giác như thật biết tâm rộng của các loại hữu tình ấy, không rộng không hẹp, không tăng không giảm, không đến không đi, vì lìa tâm tánh nên chẳng phải rộng, chẳng phải hẹp, chẳng phải tăng chẳng phải giảm, chẳng phải đi, chẳng phải đến. Vì sao? Vì tự tánh của tâm không sở hữu, thì cái gì rộng, cái gì hẹp, cái gì tăng, cái gì giảm, cái gì đi, cái gì đến!

Này Thiện Hiện! Như Lai Ứng Chánh Đẳng Giác ấy nương Bát-nhã-ba-la-mật-đa sâu xa như thật biết tâm rộng của các loại hữu tình ấy.

Lại nữa, Thiện Hiện! Tất cả Như Lai Ứng Chánh Đẳng Giác nương Bát-nhã-ba-la-mật-đa sâu xa như thật biết tâm lớn của các loại hữu tình ấy.

Bạch Thế Tôn! Vì sao Như Lai Ứng Chánh Đẳng Giác như thật biết tâm lớn của các loại hữu tình ấy?

Này Thiện Hiện! Tất cả Như Lai Ứng Chánh Đẳng Giác như thật biết tâm lớn của các loại hữu tình ấy không đi, không đến, không sanh, không diệt, không trụ, không dị, không đại, không tiểu. Vì sao? Vì tự tánh của tâm không sở hữu, chẳng phải đi, chẳng phải đến, chẳng phải sanh, chẳng phải diệt, chẳng phải trụ, chẳng phải dị, chẳng phải đại, chẳng phải tiểu.

Này Thiện Hiện! Như Lai Ứng Chánh Đẳng Giác ấy nương Bát-nhã-ba-la-mật-đa sâu xa như thật biết tâm lớn của các loại hữu tình ấy.

Lại nữa, Thiện Hiện! Tất cả Như Lai Ứng Chánh Đẳng Giác nương Bát-nhã-ba-la-mật-đa sâu xa như thật biết tâm vô lượng của các loại hữu tình ấy.

Bạch Thế Tôn! Vì sao Như Lai Ứng Chánh Đẳng Giác như thật biết tâm vô lượng của các loại hữu tình ấy?

Này Thiện Hiện! Tất cả Như Lai Ứng Chánh Đẳng Giác như thật biết tâm vô lượng của các loại hữu tình ấy, chẳng phải trụ, chẳng phải chẳng trụ, chẳng phải đi, chẳng phải chẳng đi. Vì sao? Vì tánh

của tâm vô lượng, vô lậu, vô y, như vậy đâu có thể nói là có trụ, chẳng trụ, có đi, chẳng đi.

Này Thiện Hiện! Như Lai Ứng Chánh Đẳng Giác ấy nương Bát-nhã-ba-la-mật-đa sâu xa như thật biết tâm vô lượng của các loại hữu tình ấy.

Lại nữa, Thiện Hiện! Tất cả Như Lai Ứng Chánh Đẳng Giác nương Bát-nhã-ba-la-mật-đa sâu xa như thật biết tâm vô kiến, vô đối của các loại hữu tình ấy.

Bạch Thế Tôn! Vì sao Như Lai Ứng Chánh Đẳng Giác như thật biết tâm vô kiến, vô đối của các loại hữu tình ấy?

Này Thiện Hiện! Tất cả Như Lai Ứng Chánh Đẳng Giác như thật biết tâm vô kiến, vô đối của các loại hữu tình ấy đều không có tướng của tâm. Vì sao? Vì tất cả tự tướng của tâm là không.

Này Thiện Hiện! Như Lai Ứng Chánh Đẳng Giác ấy nương Bát-nhã-ba-la-mật-đa sâu xa như thật biết tâm vô kiến, vô đối của các loại hữu tình ấy.

Lại nữa, Thiện Hiện! Tất cả Như Lai Ứng Chánh Đẳng Giác nương Bát-nhã-ba-la-mật-đa sâu xa như thật biết tâm vô sắc không thể thấy của các loại hữu tình ấy.

Bạch Thế Tôn! Vì sao Như Lai Ứng Chánh Đẳng Giác như thật biết tâm vô sắc chẳng thể thấy của các loại hữu tình ấy?

Này Thiện Hiện! Tất cả Như Lai Ứng Chánh Đẳng Giác như thật biết tâm vô sắc chẳng thể thấy của các loại hữu tình ấy mà năm loại mắt của chư Phật chẳng thể thấy được. Vì sao? Vì tánh của tất cả tâm là không.

Này Thiện Hiện! Như vậy, tất cả Như Lai Ứng Chánh Đẳng Giác nương Bát-nhã-ba-la-mật-đa sâu xa như thật biết tâm vô sắc chẳng thể thấy của các loại hữu tình ấy.

Lại nữa, Thiện Hiện! Tất cả Như Lai Ứng Chánh Đẳng Giác nương Bát-nhã-ba-la-mật-đa sâu xa như thật biết tâm, tâm sở pháp của các loại hữu tình khác, hoặc hiện hoặc ẩn, hoặc co hoặc duỗi.

Bạch Thế Tôn! Vì sao Như Lai Ứng Chánh Đẳng Giác như thật biết tâm, tâm sở pháp của các loại hữu tình khác hoặc hiện, hoặc ẩn, hoặc co, hoặc duỗi?

Này Thiện Hiện! Tất cả Như Lai Ứng Chánh Đẳng Giác như thật biết tâm, tâm sở pháp hiện, ẩn, co, duỗi của các loại hữu tình khác đều nương sắc, thọ, tưởng, hành, thức mà sanh khởi.

Này Thiện Hiện! Như Lai Ứng Chánh Đẳng Giác ấy nương Bát-nhã-ba-la-mật-đa sâu xa như thật biết tâm, tâm sở pháp của các loại

hữu tình khác hoặc hiện, hoặc ẩn, hoặc co, hoặc duỗi, có nghĩa là như Như Lai Ứng Chánh Đẳng Giác như thật biết tâm, tâm sở pháp hiện, ẩn, co, duỗi của các loại hữu tình khác hoặc nương sắc, hoặc nương thọ, tướng, hành, thức chấp ngã và thế gian là thường và cho điều này là đúng, ngoài ra đều sai lầm; hoặc nương sắc, hoặc nương thọ, tướng, hành, thức chấp ngã và thế gian là vô thường và cho điều này là đúng, ngoài ra đều sai lầm; hoặc nương sắc, hoặc nương thọ, tướng, hành, thức chấp ngã và thế gian vừa thường vừa vô thường, và cho điều này là đúng, ngoài ra đều sai lầm; hoặc nương sắc, hoặc nương thọ, tướng, hành, thức chấp ngã và thế gian là chẳng phải thường, chẳng phải vô thường và cho điều này là đúng, ngoài ra đều sai lầm; hoặc nương sắc, hoặc nương thọ, tướng, hành, thức chấp ngã và thế gian hữu biên và cho điều này là đúng, ngoài ra đều sai lầm; hoặc nương sắc, hoặc nương thọ, tướng, hành, thức chấp ngã và thế gian vô biên và cho điều này là đúng, ngoài ra đều sai lầm; hoặc nương sắc, hoặc nương thọ, tướng, hành, thức chấp ngã và thế gian vừa hữu biên, vừa vô biên và cho điều này là đúng, ngoài ra đều sai lầm; hoặc nương sắc, hoặc nương thọ, tướng, hành, thức chấp ngã và thế gian chẳng phải hữu biên, chẳng phải vô biên và cho điều này là đúng, ngoài ra đều sai lầm; hoặc nương sắc, hoặc nương thọ, tướng, hành, thức chấp mạng tức là thân và cho điều này là đúng, ngoài ra đều sai lầm; hoặc nương sắc, hoặc nương thọ, tướng, hành, thức chấp mạng khác thân và cho điều này là đúng, ngoài ra đều sai lầm; hoặc nương sắc, hoặc nương thọ, tướng, hành, thức chấp Như Lai sau khi tịch diệt, hữu và cho điều này là đúng, ngoài ra đều sai lầm; hoặc nương sắc, hoặc nương thọ, tướng, hành, thức chấp Như Lai sau khi tịch diệt, phi hữu và cho điều này là đúng, ngoài ra đều sai lầm; hoặc nương sắc, hoặc nương thọ, tướng, hành, thức chấp Như Lai sau khi tịch diệt, vừa hữu, vừa phi hữu và cho điều này là đúng, ngoài ra đều sai lầm; hoặc nương sắc, hoặc nương thọ, tướng, hành, thức chấp Như Lai sau khi tịch diệt phi hữu, phi phi hữu và cho điều này là đúng, ngoài ra đều sai lầm.

Này Thiện Hiện! Như Lai Ứng Chánh Đẳng Giác ấy nương Bát-nhã-ba-la-mật-đa sâu xa như thật biết tâm, tâm sở pháp của các loại hữu tình khác hoặc hiện, hoặc ẩn, hoặc co, hoặc duỗi.

Quyển Thứ 305

HẾT